

D. Götzl, Ljubljana

Mestni trg št. 19. — Stari trg št. 8.

in le malo je takih, ki so trdili, da so čutili v prsih hude pekočine. Skoro vsi pa potrjujejo, da so se jim prav živo obnovili posamezni spomini ali pa cela vrsta spominov, ki so nanje že davno, davno pozabili. O enakih vtiskih pripovedujejo oni, ki se ponesrečijo v gorah. Večinoma ne čutijo nikakršnih bolečin, ampak pripovedujejo le o naglici svojih misli, nekateri tudi o nekakšnem posebnem zvončkanju, ki so ga čuli, nekateri pa pripovedujejo o jako prijetnih občutkih, ki so jih imeli ob padcu. Tudi smrt, ki nastane zaradi izkrvavitve, ne povzroča nikakršnih bolečin: z odtokanjem krvi gine počasi tudi zavest. In če slednjič nastopi smrt zaradi bolezni, izgine bolniku proti koncu tudi vsa zavest, celo v onih primerih, ko mislijo ljudje, da je bolnik umrl ob popolni zavesti. Vobče je torej gotovo laž umiranje za telo ni mučno, mučen je le duševni strah pred smrtjo.

*Izseljevanje Italijanov v Argentini. Agencija Stefani poroča, da je izšel razglas italijanske vlade, s katerim preključuje prepoved izseljevanja Italijanov v Argentini.

*Italijanski škofje in ženska moda. Italijanski škofje so začeli hud boj proti pretirani ženski modi. V Piancenzi je označil škof v prilegi sedanjo žensko modo kot pregrešno. Mesiški knezoškof pozivlja duhovnike svoje škofije, naj ne dajo nobeni dami, ki je nemoralno oblačena, odveze in naj jih tudi zavrnejo kot botrice pri krstu in birmi. Gonjo proti ženski modi je začel beneški patrijarh, sedaj jo je odobrili tudi papež.

*Delo pri panamskem prekopu. Pri panamskem prekopu dela 70.000 delavcev. Zanimivo je, kako se preživlja ta delavska armada. Ob obeh bregovih je vzraslo mesto, kamor dovažajo živiljske potrebščine in obleko ladja po šestdnevni vožnji. Pekarna, kjer peko za delavce kruh, je porabila leta 1911 šeststisoč 638 sodov moke, iz katere so napekli 5 milijonov 236 tisoč 474 hlebov kruha, 557 tisoč 557 žemelj in 97 tisoč 581 funtov potice. Pralnica je neizmerno velika. Lansko leto so v pralnici oprali 3 milijone 581 tisoč 923 perilnih kosov.

*Materinska ljubezen. V Veliki Zdikavi na Češkem je pričelo goreti na podstrešju neke hiše. Ogenj se je razširil in zapalil dve sosednji hiši, ki sta do tal pogoreli. V eni izmed hiš je spal v stanovanju posestnika Palančeka otrok. Vzlic veliki nevarnosti in odgovarjanju navzočih je udrila gospa Palančekova v hišo. Njen otrok je bil še zdrav, ali skozi vrata se ni mogla več vrniti na prosto, ker ji je zastavil pot gost dim. Pogumna mati je stopila na okno v prvem nadstropju in skočila v globočino. Padla je tako nesrečno, da si je zlomila obe nogi. Otrok se ni prav nič poškodoval.

*Cigani. Neka pastarica v Prahasiču na Češkem je gnala zvečer živino s paše domov. Ko je šla mimo gozda, so se udrlji za njo cigani, pomolzi krave in potem zopet izginili v gozdu. Deklica se je vsa tresla od strahu, ko je prignala živino domov. Zasledovali so takoj cigane, a jih niso mogli več dobiti.

Človeška klavnica.*

Stroji so proti nam nastavljeni. Mi hitimo proti strojem. In stroj obhaja zmagovalce v naše meso. In stroj pije kri iz naših žil, izpije jo po vedrih. Že leže za nami obstreljenci, pokošeni po vrstah, zvijajo se v ranah. In vendar hrumi od zadel naprej, na stotine, mlado, zdravo človeško meso, ki ga bo stroj poklal.

»Naskok! Naprej! Naprej!«

Tedaj plane mladi pogumni poročnik naprej, zaviti meč ognjevit nad svojo glavo... slikovita podoba... slišim njegov hura. Tedaj omahne lepa podoba... meč odleti... Poročnik se spotakne in udari z obrazom na kratko, trdo strnišče... jaz pa skočim ob njim naprej... nič ne slišim razen skrivnostnega švista iz gozda... natančno slišim, kako poka svinec v naše vrste in pada na levo in desno na tla... Prisloniti! Hitro ogenj! Vržem se na tla in pomolim puško naprej... zakaj izostaja povelje? Noben poročnik ne krične, noben podčastnik... gotovo šele dvajset korakov prihodnji mož... in potem še eden... samo mi trije...

Prvi oddelek leži postreljen na strnišču... Kaj sedaj? Tla za nami ožine... in ropotanje, sopenje, kričanje... in zopet zamolklo zaročljiva gozd... Tu leže in diha težko... nobene besede... puško pred sabo... strel na strel... to je šesta in sedma kompanija... ti so zamazali naše vrzeli.

»Kvišku! Naprej! Naprej!«

Glava plane naprej, telo plane naprej v svinčeni pas, oči poželjivo uprte na tla. In če se prihodnji »nasloniti« prevrže, se spodtakne tudi mi in ležimo kakor pometani... in glej, bliža se morilni gozd... »Kvišku! Naprej! Naprej!« Kdo ve, ali je že zadet... Zadaž za grmovjem se približa... svinčeni žarek zapresketa... med belimi bukovimi debli nam skoči svinčno drevo nasproti... Zadaž za tem zelenim okopom, tam sedi umor in nam odstrelijava roko in nogo od trupla... zadaviti! Kakor nas on davi! raztrgati, kakor nas on trga!

»Kvišku! Naprej! Naprej!« Telo besni v viharjem vrtincu: — gozd! Gozd... Zadnja mi-

* V založbi Alfred Jansen, Hamburg, je izšla knjiga: Človeška klavnica. Opis bodoče vojne. Pisatelj nam riše grozovite slike iz vojne in vendar bi jih v vojnem slučaju resničnost najbrže še prekosila. Knjižica se kot spis za propagando proti vojni zelo priporoča. Za poskušnjo podajamo iz nje čitateljem zgornjo sliko.

šica je še napeta na gozd... Kakor da bi bila duša planila iz telesa, tako hiti za njo telo, proti gozdu... razstreljena pljuča in prevrtana jetra še lete in skačejo tje... in če ne zadene glave, tudi topot vnovič poskoči, in če se zgrudiš, se plaziš po vseh štirih v gozd...

Kaj pa je? — — —

Nenadno je potihnilo...

Stroji so umolkli...

Nobenega strela, nobenega ognjenega loka več... tu v grmih — zašumi... Veje zgoraj močno udarjajo druga ob drugo — glej! Skozi drevesa beže in vlečejo in porivajo — sedaj hočejo navsezadnje rešiti dragocene stroje pred nami.

Bu! Bu! bobne tla in trepečejo pod našim telesom... Tuleči hura, vihteče puške, tako plane na nas!... Sedaj prihite rezerve k zadnjemu viharju... v gostih skupinah pridre — pionirji, lovci mušketirji... dolg pionir plane preko mene vidim, kako se mu v skoku bliskajo oči... naprej! za njimi!... tu je vresje... tu je okop... noter v prekop! in navzgor po vseh štirih... Kje so? Kje?... tu v gozdu jelk... takoj izginejo — ob debelih srebrnolastnih gozdnih drevesih, ob zelenem bukovem listju, v katerega se smešlja sonce, vihra naga in rdeča pohlepnost po krvi... prekupicujo skozi grmovje — in sedaj — pred očmi cepeta tako smešno in se vije v spretnih vijugah okolo drevesa in grmovja... trdno se oprijemlje stroja, kakor bi bilo priraščeno na železo... ha! ha! tu na jasi že čakajo konji. »Pustite! Teci-te, kolikor morete! Psi, spustite!« Oni pa ne spuste... Kajti njih konji vihrajo skozi drevesa... voz kolovrati v poveznih — kmalu vržejo cevi na voz... in potem... in potem... nič več ne morem — drevesa mi plešejo v kolobarju pred očmi... prekopicnem se čez drevesno korenino... udrihajte, udrihajte! Naši so privirali in slepo tolčejo po glavah in zabadajo v sklonjene hrbte in razgaljene vratove, da gre cvileče narazen... poskočim kvišku... mlad fant leži in se oklepa svoje zapuščene puške... preklinjajoč mlane nekdo nadenj — to je Holsteinec, golglav, spačen od jeze... mladenič mu pomoli razstreljeno roko — spodnja čeljust dirga, ali usta molče... Tedaj se mu že zadere nasajeno železo v prsi... najprej zgrabi desnica potem razcefrana levica za bajonet, kakor da bi ga hotel umirajoč potegniti iz svojega srca, tako krčevito se oklene ostrine... en sunek, en pritisk!... jasen curek krvi brizgne za ostrino... in srce in dihanje hropeta v veneče liste...

Ubiti leže ljudje naokoli na rjavih gozdnih tleh...

Ampak še žive stroji. In proti strojem se razljuti kri, se razplemeni meso... Nazandje z orodjem za okope!... z visoko vihtečimi sekirami planejo na stroje in treskajo na cevi. Kakor ranjene kričneje retorije, v katerih je kuhala smrt svojo pijačo... plašč odskoči... hladna voda se vlije... in podstavek se razleti v zraku... ukrivljena kovina, žice koles, obroči patron vsepovsod pokrivajo tla, mi pa tolčemo in mendramo, kar leži na tleh, dokler se razpaljena kri ne ohladi ob kovini. — — — In zdaj zaorimo z vso dušo, grmeči krik zmagaj! Naj zapiskajo piščalke in zadone naj trobente! To je smrt na svobodnem polju! To je veslje vojaka v bojnem hrumu: z odprtimi prsi divjati v nabrušeno železo, mehko, razgaljeno čelo, vriskajoč razbiti ob jekleni steni! Tako ogromno, tako hladnokrvno, tako strokovnjaško se le mrčes pokončava. V tej vojni nismo nič drugega kakor mrčes.

Odgovorni urednik Fran Bartl.

Izdaja in zalaga založba »Zarje«.

Tiska »Učiteljska Tiskarna« v Ljubljani.

A. Zupancič

knjigovez

v Ljubljani, Slomškova ul. 31.

Slavnemu občinstvu vljudno priporočam mojo knjigovoznico za prijazna naročila vsakovrstnih v mojo stroko spadajočih del, ter jamčim za solidno in točno postrežbo.

== Pogledite na drugi strani! ==

== Pogledite na drugi strani! ==

Brez konkurence!

Krasne novosti spomladanskih oblek in površnikov domačega izdelka. Za naročila po meri največja izbira tu- in inozemskega blaga.

Solidna postrežba.

Najnižje cene.

prijatelj moj,

Gre na vsako pot z menoj!

Ker se večkrat z njim krepčam,

Vedno zdrav želodč imam!

Najboljše krepčilo želodeca!

Sladki in grenki.

Pazite na pristnost!

Posebno na kolodvorih!

Postavno varovano

Kavarna „Central“.

Danes in vsak dan

vso noč

KONCERT

nanovo došlega dunajskega damskega elitnega orkestra.

Z velespoštovanjem

Stefan Miholič,
kavarnar.

Naročajte se na Zarjo!

Najnovejše! Najnovejše!

Maksim Gorkij

„Mati“.

Cena K 4.—

To pohvalno delo slavnega ruskega pisatelja je izšlo te dni. Dobiva se po vseh knjigarnah, kakor tudi v založbi »Zarje« v Ljubljani, ki je knjigo založila in izdala.

Delniška družba pivovarna „Union“

v Spodnji Šiški pri Ljubljani

priporoča svoje izborno

marčno, dvojno marčno in izvozno pivo

Telefon št. 53.

v sodčkih in steklenicah.

Telefon št. 53

St. 27.308.

Razglas.

Triangulacija mestnega ozemlja na Barju se je začela po državnih zemljemernih ter se postavljajo trigonometrijska znamenja (4—5 m visoki drogi) po markantnih točkah.

Slavno občinstvo se opozarja na važnost teh del, ki se izvršujejo v interesu in na stroške ljubljanske občine, s pozivom, da teh drogov ne odstranja in ne poškoduje. Prestopki se bodo kaznovali policijskim oziroma sodnim potom.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 20. avgusta 1912.

Zupan:

dr. Ivan Tavčar l. r.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

r. z. z. n. z.

v Ljubljani

obrestuje hranil. vloge po 4¹/₂ 0⁰ brez vsakršnega odbitka.

Stanje hranilnih vlog: 20.000.000. Popolnoma varno naložen denar. Rezervni zaklad K 700.000